

Analyse | kraka

2. september 2014

Migration af bogligt stærke mellem de store byer

Af Nicolai Kaarsen og Neil Gallagher

Et tidligere Kraka-notat viste, at der sker en netto tilvandring af bogligt stærke fra provinsen mod de store universitetsbyer. Men der er også betydelige migrationer mellem universitetsbyerne. Denne analyse ser nærmere på de boglige kundskaber for dem som vælger og flytte og dem som vælger at blive.

- Ca. 20% af studenterne fra Århus, Ålborg og Odense fra årgangene 1995 og 1996 bor i dag i Hovedstadsområdet, men kun omkring 2% er flyttet den anden vej. Dermed er der sket en netto tilflytning af studenter fra de tre næststørste universitetsbyer mod hovedstaden.
- Gennemsnittet ved studentereksamen er 7,2 for dem der vælger at flytte fra Århus, Aalborg eller Odense mod København mod 6,3 for dem der vælger at blive. Hovedstadsområdet tiltrækker altså de boligt stærke fra hele landet – både fra yderområderne og fra de store universitetsbyer.

Kontakt

Økonom
Nicolai Kaarsen
Tlf. 42979626
E-mail nk@kraka.org

1. Baggrund

I februar 2014 foretog Kraka en analyse af migrationsmønstrene mellem land og by i Danmark.¹ Det viste sig, at de boligt stærke fra en årgang er mere tilbøjelige til at flytte mod byerne, mens de mindre dygtige i højere grad bliver boende eller flytter til landdistrikterne. Således er den samlede effekt, at de bogligt stærke samler sig i byerne. Disse vandring skaber et "brain drain" fra landdistrikterne og yderområderne, og et "brain gain" i byerne.

En mulig forklaring på dette mønster er, at de bogligt stærke flytter til de store byer for at få en universitetsuddannelse. Derfor kan det være interessant at undersøge vandringerne mellem de store universitetsbyer. Det viser sig, at der sker betydelige migrationer mellem de store byer. Yderligere viser det sig, at der sker et brain drain fra de store universitetsbyer, Odense, Århus og Aalborg mod København. Dermed tiltrækker hovedstadsområdet de dygtige fra hele Danmark.

2. Gymnasieeleverne fra de store byer søger mod hovedstaden

For at undersøge vandringsmønstrene betragter vi årgangene der færdiggjorde gymnasiet i henholdsvis 1995 og 1996.² I alt ca. 46.000 af disse befinder sig stadig i Danmark i 2013.³ Først observerer vi deres bopælskommune i året, hvor de afsluttede gymnasiet. Herefter ser vi hvor de har valgt at bosætte sig i 2013 – dvs. 17-18 år efter deres fuldendte gymnasieuddannelse. I dag vil personer fra de to årgange være ca. 35 år, og de har derfor typisk etableret sig med børn, job mv.

Danmark opdeles i denne analyse i de fire store universitetsbyer, hovedstadsområdet, Århus, Odense og Aalborg og en gruppe, der omfatter resten af landet.⁴ Den sidste gruppe indeholder således både landdistrikter samt mindre byer.

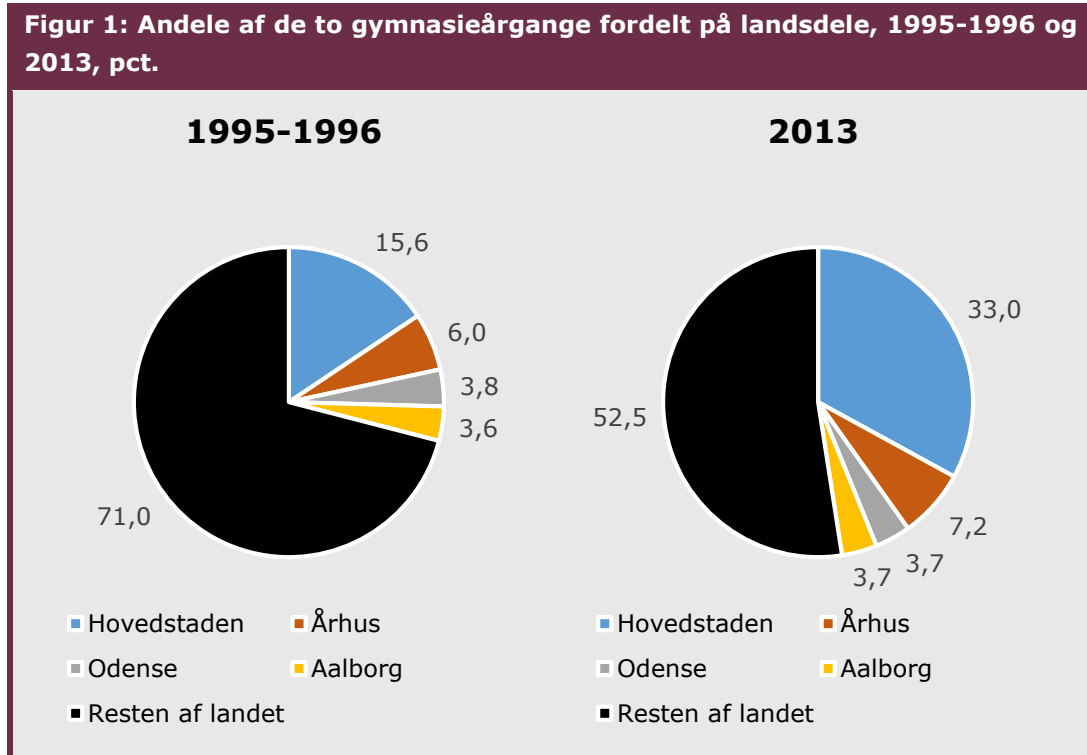
Samlet set sker der en betydelig nettotilvandring af studenter mod hovedstadsområdet. 16 pct. af de to årgange færdiggjorde gymnasiet i Hovedstadsområdet, men i 2013 er hele 33 pct. af årgangen bosat i hovedstaden, jf. figur 1. Tilsvarende er andelen, der bor udenfor de store byer faldet betragteligt – fra 71 pct. til 52 pct. Andelen der bor i Odense og Aalborg er nogenlunde uændret og hvad angår Århus, er der sket en stigning fra 6,0 til 7,2 pct.

¹ http://kraka.org/artikler/de_kloge_hoveder_forlader_landomraaderne

² Da ikke alle unge gennemfører en gymnasieuddannelse, er undersøgelsen ikke repræsentativ for hele befolkningen. På grund af datamæssige begrænsninger er det imidlertid ikke muligt at se på folkeskoleårgange, som ellers ville give et mere dækkende billede.

³ Ca. 4.000 studenter fra de to årgange er ikke længere i Danmark ved indgangen til 2013.

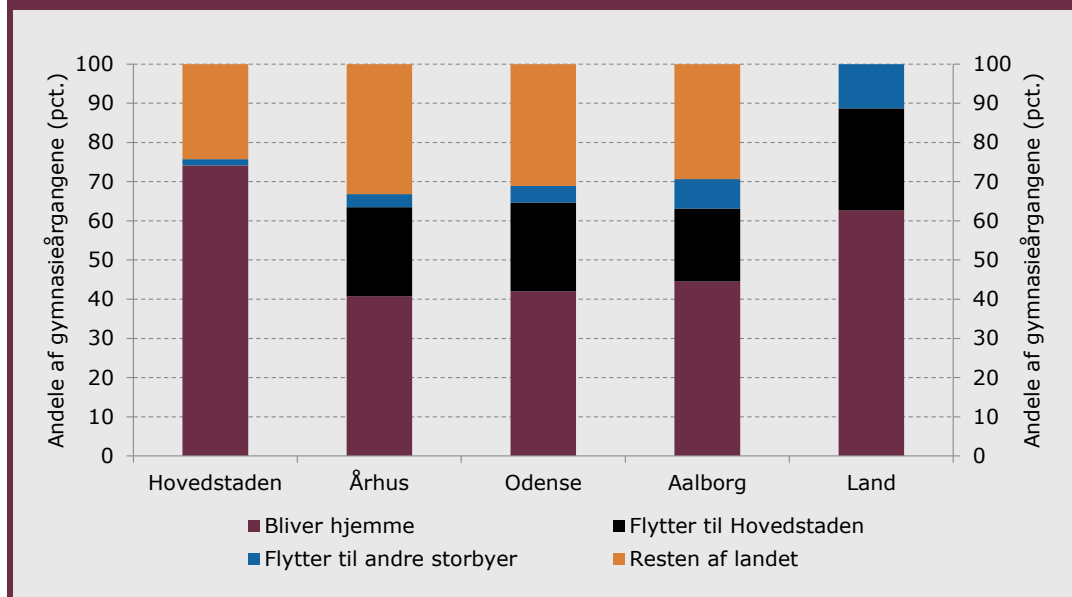
⁴ Hovedstadsområdet omfatter i denne analyse følgende kommuner: København, Frederiksberg, Albertslund, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk. Når det gælder Århus, Odense og Aalborg er omegnskommunerne ikke medregnet. Hvis man gør dette ændrer det dog ikke ved hovedkonklusionerne i analysen.

Disse mønstre afspejler, at der sker en betydelig afvandring fra de tre store universitetsbyer og resten af landet mod København mens migrationen i den anden retning er mere beskedent.

Eksempelvis er det omtrent 19-23 pct. af studenterne fra Århus, Odense og Aalborg, der i dag bor i København, jf. Figur 2, svarende til 1345 personer. Til sammenligning er det et lille antal, der flytter den anden vej (115 studenter svarende til omtrent 2% af den samlede årgang fra hovedstadsområdet). Der er altså en nettotilvandring fra de tre næststørste universitetsbyer mod København.

Figur 2: Vandringsmønstre, gymnasieårgangene 1995-1996 fordelt på bopæl i 2013, pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata

3. De bogligt stærke flytter mod hovedstaden

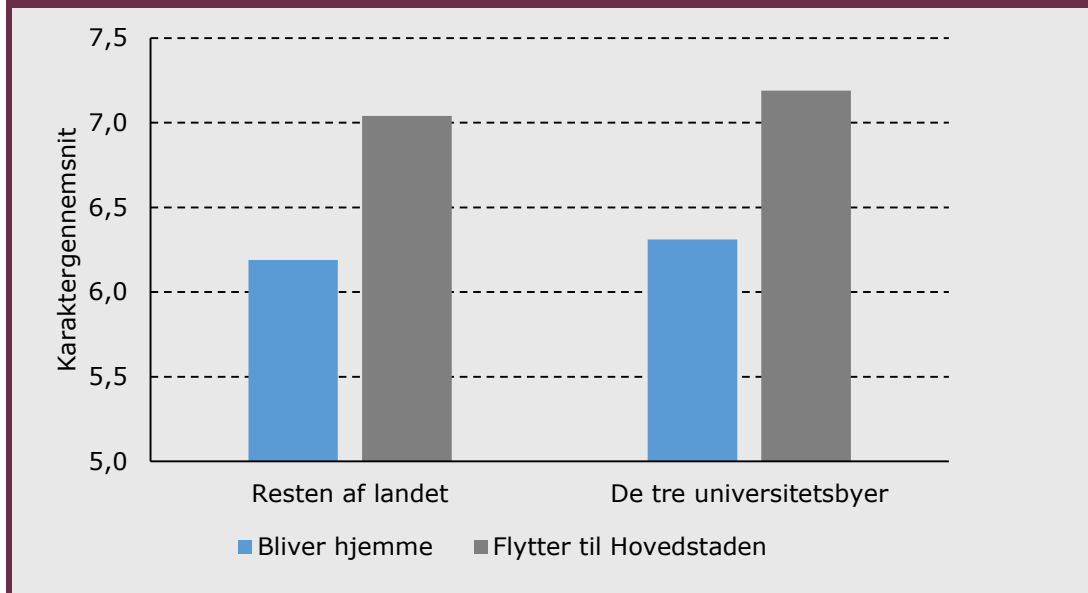
Migrationer kan påvirke den geografiske fordeling af de bogligt stærke. Som et mål for boglige kvalifikationer bruger vi gymnasiegennemsnittet omregnet til 7-trins skalaen.

Studenter, der vælger at flytte mod hovedstaden, har højere karakterer end dem, der vælger at blive. Det gælder både for dem, der blev studenter i de tre næststørste universitetsbyer og dem, der blev studenter i resten af landet. Gennemsnittet blandt de personer, der vælger at blive boende i de tre universitetsbyer, er således på 6,3, mens gennemsnittet blandt de personer, der flytter til hovedstaden, er 7,2, jf. figur 3. København tiltrækker altså de kloge fra en årgang – også dem fra de andre universitetsbyer.

Disse tal afspejler en generel tendens til at det er de bogligt stærke der flytter. Denne tendens gælder også i hovedstadsområdet – omend i mindre grad. Således er snittet for dem der flytter fra København 7,1 mod 6,7 for dem der bliver. Imidlertid er der langt flere tilflyttere end fraflyttere, så samlet set sker der et brain gain i hovedstaden.

Hvis man udelukkende fokuserer på vandringer mellem de største byer er der, som nævnt i forrige afsnit, ca. 11-12 gange så mange, der flytter mod hovedstaden end den anden vej. Det betyder, at nettovirkningen internt blandt de fire største byer er et brain gain i København og et brain drain i de tre næststørste byer.

Figur 3: Karaktergennemsnit blandt gymnasieårgangene 1995 og 1996, fordelt på mobilitet, karaktergennemsnit

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.